

שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מִשִּׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה. הוּא
הָיָה אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל
הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת חַסְדִּים:
(אבות, פרק א', משנה ב')

פרק א' משנה ב'

אבות 02

נעים להכיר

בעוד במשנה הקודמת עסקנו בהכנה הציבורית לה
דאגו אנשי כנסת הגדולה, הרי שמשנה ב' מדלגת אל
הדור הבא. אל שמעון הצדיק,
אחרון-אנשי-כנסת-הגדולה. הוא כבר עומד בפתחה
של התקופה החדשה.

שמעון הצדיק שימש בכהונה גדולה במשך ארבעים
שנה ולאחר פטירתו הורגשה 'ירידת הדורות' במלוא
עוצמתה. הגמרא ביומא (לט, א) מציינת חמישה
ניסים שפסקו מלהתקיים לאחר פטירתו של שמעון
הצדיק ובירושלמי ובתוספתא* מצויינים עובדות
נוספות שביטאו את ירידת הדורות המשמעותית
שחלה לאחר פטירתו.

יש לי מושג

התוספתא היא קובץ מסודר של מסורות
מתקופת התנאים, שלא נכללו במשנה שערך
רבי יהודה הנשיא, אלא הן חלק מהברייתות.
על פי המסורת, רבי חייא, מתלמידיו של רבי
יהודה הנשיא, ערך את התוספתא יחד עם רבי
אושעיא. הנחה מקובלת היא שהתוספתא
משקפת מסורות ארץ-ישראליות, והיא קרובה
יותר לעולמו של התלמוד הירושלמי מאשר
לזה של הבבלי.

התוספתא מסודרת לפי סדר המסכתות
במשנה, ולכן היא כוללת שישה סדרים
המחולקים לכ-60 מסכתות. סדר הדברים
ברוב המסכתות דומה במשנה ובתוספתא,
אם כי הן מביאות לעיתים מסורות הפוכות
והלכות שונות. כמו כן, במקרים רבים
התוספתא מאריכה בענייני מוסר ואגדה.
התוספתא מרבה גם להביא "מעשים" הנוגעים
להלכות הנידונות במשנה.

רגע לפני

שהמצב הרוחני הכללי יורד מדרגה נוספת מעניק שמעון הצדיק כללי יסוד והסבר לקיום העולם.

לדבריו, העולם נוצר בשביל שלושה דברים בסיסיים. היסודות עליהם מונח קיומו של העולם, סיבת היצירה המוקדמת, גלומים בשלושה קודים ברורים: תורה, עבודה וגמילות חסדים.

על כל אחד משלושת היסודות האמורים מצינו מובאות המבטאות את העובדה כי לולי היסודות הספציפיים הזה הרי שהעולם לא היה מתקיים:

תורה: כֹּה אָמַר ה' אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי (ירמיהו, לג, כה).

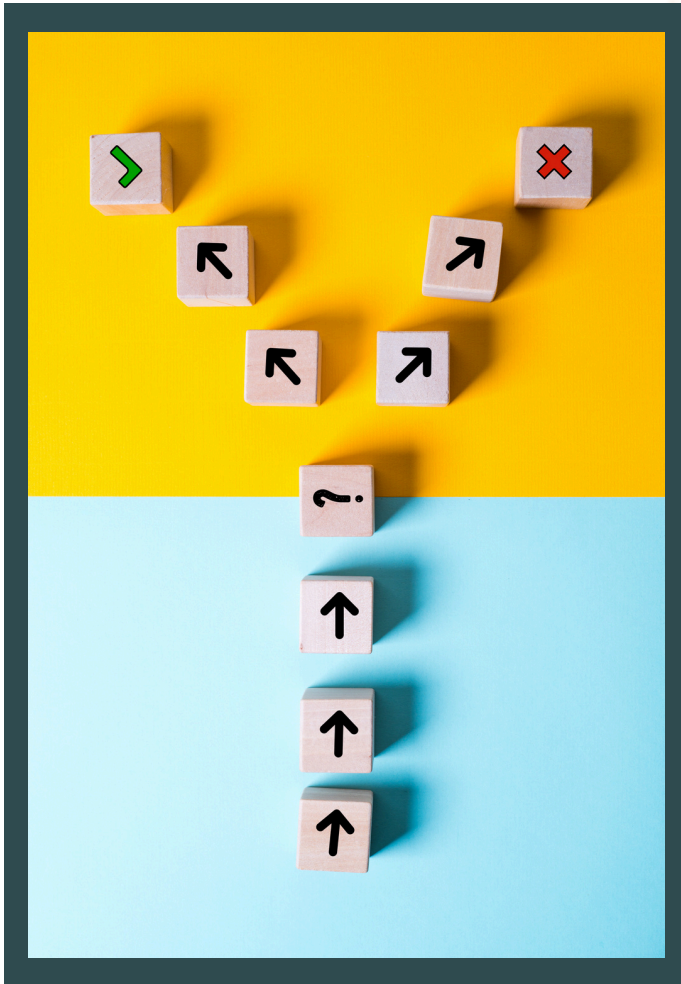
עבודה (עבודת הקרבנות): א"ר יעקב בר אחא אמר רב אסי אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ (תענית, כז, ב).
גמילות חסדים: כִּי אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה (תהילים, פט, ג).

מפת החיים המאושרים

היסוד הראשון הוא 'תורה': אם יש דבר אחד המשותף לכל בני האדם בעולם, הוא הרצון לידע. כל אדם בכל מקום בו הוא חי, מאנשי אקדמיה מלומדים ועד ילידי-שבטי-פרא, תאבים לידע כלשהו, משהו שישפר להם את החיים. משהו שיסייע להם בהתקדמות האישית.

תורת-החיים שנתנה לנו בהר סיני מציעה בפני האנושות את מפת הקסמים לחיים מאושרים. היא מלווה את האדם בכל שלב בחייו ומעניקה לו ארגז כלים מלא ומעשיר על מנת שיכול יהיה להפיק את המקסימום האפשרי בחייו האישיים.

היכולת לקשר בין עולם הרוח – השמים, לבין עולם הגשם – הארץ, באה לידי ביטוי בלמידה ובעיסוק תמידי בדברי התורה: 'גדול תלמוד המביא לידי מעשה' (קידושין, מ, ב), כיוון שהעיון וההעמקה בדברי התורה מאפשרים לחיות את החיים בצורה הנכונה ביותר, כפי שמופיע בספר 'הוראות-השימוש-בכדור-הארץ', ספר התורה הקדושה.

היסוד השני

עבודה

מעביר את האדם ממערכת היחסים האישית, בינו לבין עצמו, למערכת הקשר בין הפרט לבין האלוקים. את לימוד התורה בפני עצמו ניתן לראות כאינטרס אישי של אדם החפץ למקסם את שנות חייו. השילוב של ה'עבודה', עבודת הקרבנות בבית המקדש ש'תורגמה' לתפילות על-ידי אנשי כנסת הגדולה, מייסדת את חובת האדם לקונו. אם ביסוד 'תורה' התמקדנו ביכולת להוריד את השמיים אלינו, ה'עבודה' מלמדת אותנו כיצד לרומם את הארץ אל השמיים.

שלוש פעמים ביום עוצר היהודי ומתפלל

לפני שהוא יוצא לעבודתו הוא מתבונן בעולם שנפרש לפניו, שוב, גם בבוקר הזה. בפסוקי-זמר הוא מעורר את עצמו להכיר בכך שכל מה שהתחדש הבוקר ומתחדש בכל יום תמיד נוצר עבורו על-ידי בורא העולם. הקדמות ארוכות של התבוננות וראיה מרוממת מכינות את האדם למפגש הבוקר עם השי"ת, לתפילת העמידה.

לאחר ההכרה החד-משמעית הזו, מוכן האדם לצאת למלאכת יומו. כשאדם מכיר בכך שכל מה שמוכן לפניו הגיע ברצון עליון, התייחסותו לעצמו ולעולמו מקבלת מימד חדש, אחר ומיוחד.

באמצע היום, בשיא העבודה, צריך העובד לעצור לדקות מספר. לא לתפילה ארוכה אלא ל'שיח'. בלי הקדמות ארוכות, בלי הכנה, 'שיחה' שאין לה התחלה ואין לה סוף. תפילת מנחה מהווה עצירה מטרדות היום והפנמה חוזרת לכך שה' הוא זה שמנווט מלמעלה את כל תכניותיו וחפציו: לעשות עסק בטיול על השדה כדי לפנות מחשבתו מן עסק היומי או ממה שנעשה עליו לטורח ולמשא ('הכתב והקבלה' על הפסוק 'יוצא יצחק לשוח בשדה' (בראשית, כד, סד).

תפילת הערב היא התפילה המסכמת. כאשר האדם מסיים את כל מה שיכול היה לעשות באותו היום, מגיעה השעה לחיזוק ה'אמונה'. כשהלילה מכסה את הארץ והיקום כולו פונה לשינה ולתרדמת, פנוי האדם לחשוב על כך שבסופו של יום, כל מה שיש לו נתון בידיו של ה'. רגע לפני שהוא מפקיד את נשמתו ביד ה' יש לו את ההזדמנות לחדד את ה'ואמונתך בלילות'. הפנמה שה' הוא בורא ומנהיג לכל הברואים. הקשר 'בין אדם למקום' שבא לידי ביטוי ב'עבודה', היסוד השני בדברי שמעון הצדיק, הוא זה שגורם לארץ להתרומם אל השמיים.

גמילות חסדים

היסוד השלישי מתייחס למערכת הגומלין שמייצר האדם עם סביבתו: גמילות חסדים. בניינו של העולם הוא באמצעות נתינה וקבלה, היכולת לתת ולקחת. קיום העולם כמתכונתו מבוסס על קשר בינאישי המתקיים בין ברואי העולם, כאשר כל אחד מכיר ויודע כי התפקיד האישי שלו בעולם צריך להשפיע על כל סובביו.

גומלים חסד...

- מהי גמילות חסדים עבורי?
- איך אני עוזר/ת לאחרים?
- האם אני מרגיש/ה שאני תורם/ת לעולם?
- מה אני עושה בשביל אחרים?

מעניין לשים לב כי שני היסודות האחרונים הינם יסודות מתבקשים, גם ללא חוקי התורה. כבר קין והבל ניסו לרומם ולהקריב את פרי אדמתם וצאנם וגמילות חסדים גם היא נפוצה קודם מתן-תורה.

אך חוקי התורה העניקו לדרי העולם את הכלים לעשות זאת נכון. אם קודם לכן יכול היה האדם להניח כי הלוואה בריבית או 'המתת חסד' כלולים בקטגוריית 'גמילות חסדים', הרי שתורת ה' תחמה והגדירה מהו חסד-של-אמת ומהו רוע הנובע – אולי – מכוונות חיוביות. כך גם עבודת הקרבנות שהוגדרה, הובררה וסויגה.

אסיכח...

אלו שלושת אמרות-המפתח שמעניק אחרון אנשי כנסת
הגדולה, שמעון הצדיק, לדורות:

העולם עומד על בניה עצמית נכונה, קשר נכון ואמתי עם
בורא העולם והתנהלות נכונה בין אדם לחברו.

לרישום
לאחים לנפש
סרקו

OLAMI MENTORSHIP

